

Fernando Krapp mi-a scris această scrisoare

O încercare asupra adevărului

De **Tankred Dorst** (colaborare: *Ursula Ehler*)

Tankred Dorst (1925-2017) a fost unul dintre cei mai însemnați dramaturgi de limbă germană din ultima jumătate de secol. A scris zeci de piese de teatru, traduse în zeci de limbi și jucate pe toate continentele, a scris piese radiofonice, scenarii de film, texte pentru teatrul de marionete, piese pentru copii, librete, scenarii, proză. După căsătoria cu Ursula Ehler, ea este menționată în calitate de colaboratoare la toate piesele lui Dorst. Opt dintre piesele sale au fost ecranizate. De-a lungul amplei și activei sale prezențe pe scena literară germană și internațională, a primit zeci de premii și distincții, printre care și ***Marele Premiu al Academiei Bavareze de Belle Arte*** (1983), ***Prix L'age d'or al Institutului Regal de Film al Belgiei*** (1984), ***Carl Shaeffer Playwright's Award New York*** (1987), ***Mülheimer Dramatikerpreis*** (1989), ***Premiul Georg Büchner al Academie Germane pentru Limbă și Literatură*** (1990), ***Premiul Max Frisch*** (1998), ***Premiul European pentru Literatură la Strasbourg*** (2008).

Sinopsis

Distribuție: 1f, 3b sau 1 f, 5 b

Genul: dramă cu accente tragice

Adaptare liberă după nuvela *Nada menos que todo un hombre* (Nimic mai puțin decât un bărbat întreg), de Miguel de Unamuno

Apariția neașteptată în oraș a lui Fernando Krapp, un bărbat cu un trecut misterios, intrigă și prilejuiește varii fabulații. Cu atât mai surprinsă e Iulia, cea mai frumoasă fată din oraș, când primește o scrisoare de la el. I-o citește tatălui. E o cerere hotărâtă în căsătorie, redactată succint și la obiect, căreia Iulia îi răspunde imediat cu un refuz politicos. Dar oferta generoasă a lui Krapp de a rezolva situația financiară precară a tatălui Iuliei e de nerefuzat și căsătoria are

loc. Destul de repede, Iulia ajunge să-l iubească pe cuceritorul și hotărâtul Fernando Krapp.

În viața ei apare însă un nou personaj, Conte: un tip falit cu aere de poet, care face jocul seducției și recurge la un lirism ușor desuet, contrastând clar cu natura pragmatică și hotărâtă a lui Fernando Krapp. Relația Contelui cu Iulia pare să se rezume la un simplu flirt. Dar, în timp, apar bârfe în oraș. Iar Iulia, care vrea cu disperare ca Fernando să-i declare că o iubește, recurge la un truc total neinspirat, și anume: stârnirea geloziei în mintea soțului, ca probă a iubirii pe care acela i-ar purta-o. Doar că manevra ei eșuează: Fernando Krapp refuză să creadă ceea ce afirmă Iulia, anume că a avut o aventură cu Conte. Mintea lui obișnuită cu logica riguroasă a faptelor o consideră derapată mental și o internează într-o instituție unde e tratată de cei mai buni psihiatrii din lume.

Revenită acasă, Iulia recunoaște că a mințit; că a căzut pradă unei nebunii temporare. Lucrurile se tranșează scurt și cu Conte. Acesta este invitat la ceai și obligat fără mari eforturi să nege ceea ce Iulia a mărturisit anterior despre ei doi. Conte are o atitudine interpretabilă – nu vom ști niciodată dacă a negat de frică, sau dacă a spus adevărul. (În nuvela lui Unamuno, Fernando îl amenință cu arma pe Conte Juan. În textul lui Dorst, el este doar pus într-o situație extrem de delicată și amenințat subtil).

După acest episod, Iulia își reia rugămințile din ce în ce mai insistente ca Fernando Krapp să-i mărturisească, fie și numai o singură dată, că o iubește. Ceea ce el va face, însă mult prea târziu – după ce ea moare, sfârșită de această incertitudine în dragoste. În ciuda strigătelor soțului, care-i oferă morții, la schimb, propria-i viață. Cu trupul Iuliei în brațe, Fernando își taie venele. Ambele corpuri neînsuflețite sunt găsite în casă, după câteva zile.

Comentariul lui Scora

Poate că dacă, de decenii bune, nu s-ar fi proclamat moartea tragediei, acesta ar fi fost genul în care să se fi încadrat piesa lui Dorst. O piesă de dragoste, în fond, cu final tragic și menită să ajungă până și la sufletul spectatorului sceptic din era IT.

Scritura sobră, concentrată, lapidară, obligă la un joc concentrat, extrem de ofertant pentru actorii buni, care au de jucat foarte mult „pe dedesubt”, cum se spune, lăsând să transpară cât mai puțin la suprafață. O piesă în care e greu să găsești chiar și o virgulă în plus. Una dintre foarte puținele piese de dragoste tragice din dramaturgia contemporană. Nu este doar o încercare asupra

adevărului, ci și asupra puterii cuvântului, a cărei absență poate avea urmări teribile. Și o-ncearcă asupra unui alt adevăr (în afară de cel referitor la relația Iuliei cu Contele): Ar trebui cumva Iulia să se mulțumească să simtă dragostea soțului? Sau ar trebui acesta să i-o mărturisească explicit? O întrebare deloc lipsită de relevanță, în universul nostru dominat de emoticoane.

Detalii tehnice

Premiera absolută a avut loc în mai 1992, la Akademietheater Wien, în regia unuia dintre cei mai importanți directori de scenă germani ai secolului trecut, Wilfried Minks.

Premiera românească a fost produsă în 1997 la Teatrul Tineretului Piatra Neamț, în regia lui Vlad Massaci. După care piesa a mai fost montată la Arad, Reșița și Suceava (2017, r: Alexander Hausvater).

Drepturile de reprezentare sunt deținute de Suhrkamp Theater Verlag, reprezentată în România de Livia Stoia Literary Agency, office@liviastoliaagency.ro.

Pentru drepturile asupra versiunii românești: Victor Scoradeț, vicmarsco@yahoo.de.

Mostră text

IULIA Fernando Krapp mi-a scris această scrisoare. (*Îi întinde scrisoarea tatălui ei.*)

TATĂL (*simulând uimirea*) Așa?

IULIA Citește-o!

TATĂL Și ce i-ai răspuns?

IULIA (*nerăbdătoare*) Citește-o!

TATĂL E un bărbat foarte râvnit, pretutindeni se vorbește despre el de când s-a întors din America cu averea asta uriașă! Și ce boboc de fecioară nu s-ar bucura să primească o scrisoare de la el - fiecare!

IULIA Citește!

TATĂL Bine, dar scrisoarea îți este adresată ție, e suficient dacă-mi spui tu ce scrie-n ea. Doar ai citit-o deja.

IULIA E scurtă.

TATĂL Nu umblă cu ocolișuri, e un bărbat foarte energic. Asta se vede după scris.

IULIA (*îi citește*) „Scumpă domnișoară...”

TATĂL „Scumpă domnișoară”, chiar așa scrie? Fără ocolișuri, fără briz-briz-uri.

IULIA „Mi s-a spus că sunteți cea mai frumoasă femeie din orașul acesta în care m-am stabilit numai de câțva timp. Și v-am privit când ați ieșit la plimbare în parc cu tatăl dumneavoastră.”

TATĂL Ei, care va să zică ne-a văzut?

IULIA (*îi citește*) „Este adevărat. Sunteți cea mai frumoasă. Am să mă însor cu dumneavoastră. Fernando Krapp.”

(...)

IULIA Ce fel de bărbat ești tu?

FERNANDO Cum să fiu? Eu sunt eu. Fernando Krapp.

IULIA Tot mereu spui asta. Niciodată nu vorbești despre trecutul tău. Nu știu nimic despre părinții tăi.

FERNANDO Eu nu am părinți. Familia mea începe cu mine. Eu m-am făcut singur.

IULIA Uită-te puțin la mâinile mele.

FERNANDO Degete fine, elegante.

IULIA Le am de la mama mea.

FERNANDO Pe neașteptate, se pot strânge uneori în niște pumni mici, tari, mânioși. Asta mă amuză.

IULIA Da, e adevărat, când mă gândesc la ceva, țin pumnii strânși.

FERNANDO Și înainte să intri în camera mea, nu bați cu încheietura degetului, ca altele, ci bați darabana cu unghiile pe lemn.

IULIA La fel ca bunică-mea! Ea făcea așa. Iar nasul ăsta frumos îl am de la taică-meu.

FERNANDO Asta nu mă interesează. E frumos, nu are pereche.

IULIA Imaginația o am de la mama. Pofta de a da frâu liber imaginației vine din familia ei. Se povestește despre o mătușă că nu a ieșit niciodată din casa și că spunea tot mereu: „La ce bun să ies din casă, doar pot să-mi închipui totul în capul meu, e mult mai interesant așa.” Și de la cine ai tu nasul ăsta, Fernando, și bărbia cu gropiță, care-mi place atât de mult?

FERNANDO Asta îți place ție!

IULIA Chiar nu-ți aduci aminte deloc de copilăria ta?

FERNANDO Copilăria nu mă interesează. Eu sunt așa cum vreau eu să fiu.

(...)

FERNANDO De ce nu râzi? Să știi că știu să mă și strâmb! Un maimțoi bătrân... uită-te! Sau – un leu care rage...! Numai animale îmi vin în

mente. Dar există și destule strâmbături pe care le fac oamenii. Gândește-te numai la rânjelul lui Alfonso, de care-ți era atât de frică! Doctorul Hermanstetter mi-a povestit despre un nebun care umbla pe străzi și înregistra toate expresiile, toate fizionomiile pe care le vedea – fără să vrea! Pe urmă, se ascundea într-un gang întunecat și le reproducea pe toate, grăbit, ca să scape de ele, ca unul care vomită o mâncare stricată. Imaginează-ți una ca asta! Uite-ți pieptenele.

IULIA (*șoptește*) Nu pot să sufăr când îmi cade părul în ochi.

FERNANDO O să ai altul încrustat cu briliante.

IULIA (*șoptește*) Eu mor, Fernando.

FERNANDO Nu, nu, nu! Nu vorbi prostii! Știi că nu pot să sufăr așa ceva!

IULIA (*șoptește*) Uită-te în ochii mei.

FERNANDO (*strigă*) Nu mori! Nu se poate una ca asta! Ești a mea! Nu te dau! Nici măcar morții, tâlharul ăsta blestemat!

IULIA (*șoptește*) O, cât mă iubești! Spune-o! Spune-o!

FERNANDO Dar o știi!

IULIA (*șoptește*) Niciodată nu ai spus-o, nici măcar o singură dată! Poate că-mi dă înapoi puterea de a trăi.

FERNANDO *Atunci s-au rupt chingile inimii lui și el a vorbit pentru prima oară despre dragostea lui pentru Iulia, nu se mai putea opri, vorbea și plângea, striga și hohotea. A înșfăcat trupul ei slăbit, care se stinge, l-a strâns la piept. S-a întins în pat lângă ea, repetând într-una: „Ia viața mea! Ia viața mea! Ia sângele meu! Nu te las morții!”*

IULIA (*șoptește*) Tu plângi. Dar eu sunt fericită.

Așa a murit ea. După câteva zile, au spart ușa și l-au găsit pe Fernando cu Iulia. Trebuie că a ridicat-o pe femeia moartă din pat și a dus-o până aproape de ușă. Acolo s-a prăbușit cu ea. Abia apoi și-a tăiat venele. Așa a murit el, fără să-i mai dea drumul din brațe.